

ZESPÓŁ SZKOLNO - PRZEDSZKOLNY W MAZAŃCOWICACH

SYSTEM MOTYWACJI DZIECI

REALIZOWANY W PRZEDSZKOLU W MAZAŃCOWICACH

OPRACOWAŁ: ZESPOŁ DS. EWALUACJI PRZEDSZKOLA

Dokument został zatwierdzony do realizacji na posiedzeniu Rady Pedagogicznej

w dniu 27.04.2015

SPIS TREŚCI:

1. Wprowadzenie
2. Odniesienie do Podstawy Programowej Wychowania Przedszkolnego
3. Zasady zachowania obowiązujące w przedszkolu
4. Zasady budowania systemu motywacji
5. Formy nagradzania pozytywnych zachowań dzieci
6. Środki zaradcze w przypadku niedostosowania się do ustalonych zasad
7. Pomoc dziecku w trudnych sytuacjach
8. Podsumowanie
9. Bibliografia

1. WPROWADZENIE

Przedszkolny system motywacyjny został opracowany w celu ujednoczenia warunków wspomagających dzieci z poszczególnych grup wiekowych i nauczycieli w pokonywaniu trudności wychowawczych, w eliminowaniu zachowań niepożądanych oraz w celu nabywania właściwych postaw i umiejętności. Współcześnie wiele dzieci w wieku przedszkolnym przejawia wzmożony niepokój psychoruchowy, są pobudzone, przeszkadzają w prowadzeniu zajęć, „popisują” się przed grupą, dowcipkują, „błaznują”, przerywają zajęcia ciągle manifestując swoją obecność, absorbując uwagę nauczyciela. Takie zachowania dzieci powodują utrwalanie niewłaściwych wzorców w grupie, dezorganizują zabawę innym dzieciom, dostarczają niewłaściwych wzorów zachowania. Może mieć to wpływ na konflikty między rówieśnikami, wywoływać lęki i napięcia u niektórych dzieci, dekoncentrować nauczyciela w realizacji zaplanowanych działań oraz może to sprzyjać powstawaniu konfliktów na linii nauczyciel - rodzic. Psychologia humanistyczna podkreśla, że działania o charakterze wzmacniającym pozytywne zachowania dzieci, stanowią podstawę do odnoszenia sukcesów wychowawczych, pobudzają dziecko do wysiłku i zachęcają do pozytywnych zachowań. Nauczyciele mają świadomość konieczności tworzenia „kultury pozytywnych wzorów” ukazując dzieciom piękno, dobro, uczciwość i prawdę. Wyrażenie podziwu, uznania daje dziecku odczucie satysfakcji i zadowolenia, dlatego system motywacyjny wdrażany w naszym przedszkolu oparty jest głównie na wzmocnieniach pozytywnych.

2. ODNIESIENIE DO PODSTAWY PROGRAMOWEJ

Podstawa programowa podkreśla, że celem wychowania przedszkolnego jest „budowanie systemu wartości, w tym wychowywanie dzieci tak, żeby lepiej orientowały się w tym, co jest dobre, a co złe; kształtowanie u dzieci odporności emocjonalnej koniecznej do racjonalnego radzenia sobie w nowych i trudnych sytuacjach, w tym także do łagodnego znoszenia stresów i porażek; rozwijanie umiejętności społecznych dzieci, które są niezbędne w poprawnych relacjach z dziećmi i dorosłymi; stwarzanie warunków sprzyjających wspólnej i zgodnej zabawie oraz nauce dzieci o zróżnicowanych możliwościach fizycznych i intelektualnych...”. Dziecko kończące wychowanie przedszkolne i rozpoczynające naukę w szkole podstawowej:

- obdarza uwagę dzieci i dorosłych, aby rozumieć to, co mówią i czego oczekują; grzecznie zwraca się do innych w domu, w przedszkolu, na ulicy;
- przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej (stara się współdziałać w zabawach i w sytuacjach zadaniowych) oraz w świecie dorosłych;
- w miarę samodzielnie radzi sobie w sytuacjach życiowych i próbuje przewidywać skutki swoich zachowań;
- wie, że nie należy chwalić się bogactwem i nie należy dokuczać dzieciom, które wychowują się w trudniejszych warunkach, a także że nie należy wyszydząć i szykanować innych;

3. ZASADY ZACHOWANIA OBOWIAZUJĄCE W NASZYM PRZEDSZKOLU

- Przychodząc do przedszkola witamy się z nauczycielem i z dziećmi, mówiąc „Dzień Dobry”, a idąc do domu mówimy „Do widzenia”
- Pamiętamy o używaniu „czarodziejskich” słów: proszę, dziękuję, przepraszam.
- Przestrzegamy umów grupowych w formie obrazkowego kodeksu.
- Przepraszając podajemy rękę osobie, którą przepraszamy.
- Po przedszkolu nie biegamy, zachowujemy się bezpiecznie.
- Uważnie słuchamy tego co mówi Pani.
- Na zajęciach mówimy pojedynczo, podnosząc rękę do góry, lub w inny sposób sygnalizujemy chęć wypowiedzi.
- Po zajęciach sprzątamy miejsce, przy którym pracowaliśmy.
- Nie wychodzimy z Sali bez zgody nauczyciela.
- Prawidłowo wykonujemy czynności higieniczne – dozowanie wody, używanie mydła, korzystanie z ręcznika, toalety, z przyborów do mycia zębów.
- Do toalety wychodzimy pojedynczo.
- Wyrabiamy umiejętność pracy i zabawy w zespole:
- Współpracujemy z kolegami, skupiamy uwagę na danej czynności, nie przeszkadzamy innym, przyjmujemy właściwą postawę.
- Podczas zabawy nie krzyczymy i nie podnosimy głosu.
- Nie zabieramy innym dzieciom zabawek, jesteśmy dla siebie mili i koleżeńscy.
- Po zakończonej zabawie sprzątamy salę, odkładając zabawki na wyznaczone miejsce. Śmieci zawsze wrzucamy do kosza.
- Dbamy o czystość i porządek w półeczce indywidualnej i nie zabieramy niczego z półeczki kolegi lub koleżanki.
- Właściwie zachowujemy się przy stole i kulturalnie spożywamy posiłki.
- Umiejętnie posługujemy się sztućcami, korzystamy z kubka i serwetek.
- Nie przeszkadzamy innym w jedzeniu, eliminujemy głośne rozmowy, w miarę możliwości staramy się zjeść swoją porcję.
- Przestrzegamy zasad bezpiecznego poruszania się po drogach podczas spacerów, wycieczek i wyjazdów, zabaw w ogródku przedszkolnym i na Orliku, prawidłowo reagujemy na sygnały i polecenia nauczyciela, nie oddalamy się od grupy,

Każdego dnia w przedszkolu nauczyciel odwołuje się do wyżej wymienionych zasad obowiązujących w przedszkolu wybierając te, które w danej sytuacji wychowawczej są mu niezbędne. Nauczyciel może odwołać się do „KODEKSU GRUPOWEGO”, który w formie graficznych obrazków ilustruje zasady zachowania obowiązujące w danej grupie wiekowej. Nauczyciel ma prawo doboru zasad do kodeksu grupowego, jego zdaniem najważniejszych, dostosowanych do wieku, możliwości, specyfiki i potrzeb danej grupy. Kodeks grupowy wprowadzany jest zawsze początkiem roku szkolnego i znajduje się w centralnym miejscu w Sali, na wysokości oczu dziecka. Ponadto nauczyciel ma obowiązek systematycznie prowadzić z dziećmi pogadanki i rozmowy na temat pozytywnych i bezpiecznych zachowań obowiązujących w przedszkolu oraz prowadzić cykliczne czytanie literatury dziecięcej i omawianie właściwych zachowań postaci literackich. Opisywanie stanów emocjonalnych w bajkach sprzyja kształtowaniu empatii, pomaga zrozumieć siebie i innych, uczy niesienia pomocy innym. Bajki wskazują też na sposoby radzenia sobie w trudnych sytuacjach, np.: rozwód rodziców, nowe dziecko w rodzinie, pierwsze dni w przedszkolu.

4. ZASADY BUDOWANIA SYSTEMU MOTYWACJI

Motywować to znaczy „wzbudzać zainteresowanie”, **motywacja** to „entuzjazm do tego co konieczne i przydatne”.

- W budowaniu systemu motywacji nagrody powinny być dobierane w zależności zainteresowań, dynamiki rozwoju psychoruchowego grupy, upodobań dziecka.
- Zachowania podlegające ocenie powinny być jasno określone i przystępnie omówione z wychowankami.
- Wskazane jest łączenie nagród rzeczowych z nagrodami społecznymi.
- Nagrody powinny być stosowane zaraz po wystąpieniu zachowania pożądanego.
- Celem jest przechodzenie od nagradzania celowego do sporadycznego.
- Należy unikać nadmiaru nagród.
- Nagroda powinna być różnorodna i nie może być zbyt dostępna.
- Nauczyciel powinien tak stymulować wzmocnieniami, aby każde dziecko miało szansę na „bycie grzecznym” niezależnie od temperamentu dziecka, jego problemów emocjonalnych i problemów z nadpobudliwością.
- Wskazane jest, aby nagradzać również wychowanka za wysiłek włożony w wykonanie zadania mimo, że efekt końcowy nie jest satysfakcjonujący.

5. FORMY NAGRADZANIA POZYTYWNYCH ZACHOWAŃ DZIECI

W opinii psychologów jednym ze skuteczniejszych środków wychowawczych mających na celu nauczenie dziecka przestrzegania bezpiecznych norm i reguł życia w zespole jest nagroda, jako wartość zachęcająca i pobudzająca dziecko do wysiłku. Każda otrzymana pochwała i nagroda zapada w pamięć dziecka, kojarzy mu się z przyjemnością, miłą sytuacją. Pozytywne doznania motywują dziecko do kolejnych dobrych zachowań i stymulują całokształt rozwoju wychowanka. W naszym przedszkolu stosujemy następujące formy nagradzania dzieci:

- Pochwała słowna indywidualna.
- Pochwała na forum grupy.
- Słowne dowartościowanie dziecka poprzez eksponowanie jego mocnych stron.
- Gest zadowolenia z wyrazem aprobaty na twarzy nauczyciela
- Przywilej wykonywania prostych czynności wskazanych przez nauczyciela, np. dyżurny, opieka nad kącikiem przyrody
- Obdarzenie dziecka szczególnym zaufaniem, zwiększając zakres jego samodzielności, lub powierzając mu odpowiedzialną rolę, pomoc nauczycielowi podczas zajęciach,
- Drobne nagrody rzeczowe: upominek, medal, emblemat, dyplom, pieczętka na rękę, naklejka na ubranie.
- Przywilej wyboru zabawy, aktywności ruchowej dla całej grupy.
- Pierwszeństwo zabawy szczególnie atrakcyjną zabawką.
- Możliwość stania w pierwszej parze, w kole obok pani, na początku pociągu, itp.
- Atrakcyjna zabawa w grupie według pomysłu dziecka.
- Pochwała przed rodzicami.

6. ŚRODKI ZARADCZE W PRZYPADKU NIEDOSTOSOWANIA SIĘ DO USTALONYCH ZASAD

Wobec wychowanków, którzy nie przestrzegają ustalonych zasad i norm obowiązujących w grupie rówieśniczej, w przedszkolu, stwarzają sytuacje zagrażające bezpieczeństwu własnemu i innych, agresywnie zachowują się w stosunku do innych dzieci i dorosłych, lub przedmiotów znajdujących się w Sali, przeszkadzają innym dzieciom w zabawie i podczas zajęć, niszczą wyposażenie przedszkola oraz wytwory prac innych dzieci w naszym przedszkolu stosujemy następujące środki zaradcze:

- Słowne upomnienie.
- Gest zaprzeczenia z wyrazem dezaprobaty na twarzy nauczyciela
- Wyrażenie przez nauczyciela, w rozmowie indywidualnej, swojego smutku i niezadowolenia z powodu złego zachowania dziecka.
- Ukazanie dziecku następstw jego postępowania w celu skłonienia go do autorefleksji.
- Odwołanie się do wybranego obrazka z Kodeksu Grupowego.
- Chwilowe odsunięcie od zabawy z rzetelną informacją skierowaną do dziecka dotyczącą zachowania – nie ośmieszamy i nie poniżamy dziecka na tle grupy.
- Zaproponowanie zadania mającego na celu wyciszenie emocji.
- Zachęcenie do aktywności, np. ruchowej, muzycznej, plastycznej w celu rozładowania negatywnych emocji.
- Pozbawienie na kilka minut możliwości zabawy z rówieśnikami.
- Naprawa przez dziecko, w miarę możliwości, wyrządzonej innym dzieciom krzywdy, np.: naprawienie zburzonej budowli.
- Czasowe odebranie przyznanego przywileju.
- W przypadku gdy w konflikcie bierze udział więcej dzieci należy wspólne rozwiązać problem w relacji Nauczyciel – Dzieci, poprzez zaproponowanie różnych propozycji rozwiązania konfliktu, ocena propozycji i wybór takiego rozwiązania, na który zgadza się większość dzieci. Zawarcie zgody i obietnica przestrzegania obowiązujących w przedszkolu zasad.
- Poinformowanie rodziców o przewinieniu dziecka, pamiętając o dyskrecji.
- W razie potrzeby należy umówić się z rodzicami na dłuższą rozmowę, omówić sytuację, wyznaczyć kierunki działań i zapewnić dziecku odpowiednie wsparcie. Z rozmowy należy spisać notatkę.

7. POMOC DZIECKU W SYTUACJACH TRUDNYCH

Złość i agresja w zachowaniu dziecka to rozpaczliwe wołanie o pomoc. Rozwiązywanie problemów dziecka agresywnego wymaga działania dwukierunkowego – praca z dzieckiem i jego rodziną. Agresja wśród rówieśników to nie tylko bójkę, scysję, ale również nieodpowiednie słowa, gesty, czy spojrzenia. W takich sytuacjach odpowiednie postępowanie nauczyciela powinno skupiać się na: umiejętności wytworzenia odpowiedniej atmosfery, zdolności zapobiegania konfliktom i szybkiego ich likwidowania. W kontaktach z dziećmi agresywnymi ważne jest by rozmawiać z nimi o uczuciach, aby dziecko miało świadomość, że to nie ono jest złe, tylko jego zachowanie.

Dobłą strategia przeciw agresji jest:

- Otwarta postawa nauczyciela wobec dziecka – potraktowanie zachowania dziecka jako wyraz jego problemów, a nie zlej woli
- Wysłuchanie dziecka bez wygłaszania negatywnych uwag.
- Polecenia kierowane do dziecka powinny mieć formę krótkich zdań, bez zmiany intonacji głosu nauczyciela.
- Stworzenie w Sali kącika relaksacyjnego, gdzie dziecko w razie potrzeby może słuchać muzyki wyciszającej emocje.
- Pomoc dziecku w odnalezieniu miejsca w grupie rówieśniczej, odrzucenie, nieakceptacja rówieśników często wzbudza w dziecku zachowania agresywne.
- Zapewnienie dyskrecji, takt i cierpliwość nauczyciela pomagają dziecku odkryć jego wartość.
- Obdarzenie dziecka zaufaniem, danie kolejnej szansy, dobre słowo nauczyciela minimalizuje agresje i leczy każdy smutek.
- Dobra organizacja dnia w przedszkolu, dobry przykład i życzliwość dorosłych.

8. PODSUMOWANIE

Źródłem osiągnięć dobrych zachowań dzieci jest ich wewnętrzna motywacja. Aby ją ukształtować należy wzmacniać pozytywne zachowania dzieci poprzez pochwałę i nagrodę, aby dziecko miało poczucie własnej wartości. Dziecku zawsze przysługuje możliwość poprawy i dostrzeżenia błędu. Nauka nabywania umiejętności u małych dzieci wymaga czasu, zrozumienia, wielu podpowiedzi, przypomnień i ciągłego utrwalania pożądaných zachowań, dlatego każdego dnia należy dostrzegać przejawy pozytywnego zachowania, wysiłek i starania dziecka. Nauczyciele poszczególnych grup wiekowych mają możliwość wyboru i stosowania różnorodnych form nagradzania pozytywnych zachowań dzieci zawartych w tym dokumencie w zależności od wieku dzieci i specyfiki grupy. Stosując atrakcyjne, różnorodne formy motywowania dzieci, nauczyciel wdraża wychowanków do respektowania społecznie akceptowanych norm zachowania w kolejnych etapach edukacyjnych.

Jeżeli zaistnieje potrzeba wskazane jest opracowanie indywidualnego planu działania dla konkretnego dziecka lub grupy dzieci mających problemy wychowawcze lub edukacyjne. Opracowany plan działania powinien być uzgodniony z Dyrektorem, pedagogiem i rodzicami.

9. BIBLOGRAFIA:

Podstawa Programowa Wychowania Przedszkolnego

Hall V. R., Hall M. L. "Jak stosować wzmocnienia", Gdańsk 2000

Hall V. R., Hall M. L. "Jak stosować systematyczną uwagę i aprobatę", Gdańsk 2000

Jastrząb J., „Jak rozwijać społecznie przystosowane dziecię”